

सनः । एकोनविंशसाहस्रं तात्पर्यकल्पकथाचितम् । तत्र पूर्वखण्डे । “पुराणोपक्रमो यत्र सर्गः सङ्केपतस्ततः । सूर्यादिपूजनविधिर्देवाविधिरतः परम् । अत्रादिपूजा ततः पञ्चाक्षव्यूहाच्चैवं द्विज ! । पूजाविधानञ्च वैष्णवं तथा पञ्जरं ततः । योगाध्यायस्ततो विष्णोर्नामसाहस्रकीर्तनम् । ध्यानं विष्णोस्ततः सूर्यपूजा मृत्युञ्जयार्चनम् । मातामन्त्राः शिवाच्चांघ्र्यगणपूजा ततः परम् । गोपालपूजा त्रैलोक्यमोहनं श्रीधराञ्चनम् । विष्णुर्चा पञ्चतन्त्रार्चा चक्रार्चा देवपूजनम् । न्यासादिसन्त्रोपास्तश्च दुर्गाश्चांघ्र्यसुरार्चनम् । पूजा माहेन्द्री चातः पवित्रारोहणार्चनम् । भूर्तिध्यानं वास्तुभानं प्रासादानाञ्च लक्षणम् । प्रतिष्ठा सर्वदेवानां पृथक् पूजा विधानतः । योगोऽष्टाङ्गो दानधर्मः प्रायश्चित्तविधिक्रिया । होमेश्वरकाख्यानं सूर्यव्यूहश्च ज्योतिषम् । सासृष्टिकं स्वरत्नानि नवरत्नपरीक्षणम् । माहात्म्यमथ तीर्थानां गवामाहात्म्यसूक्तम् । ततो मन्त्रराख्यानं पृथक् पृथक् विभागशः । पित्राख्यानं वर्षधर्मा इत्यष्टाभिः समर्पणम् । आर्चविनायकस्यार्चा पद्मपद्मपादाऽऽश्रमाः । मलहास्या प्रेता यौचं नीतिहारो प्रतोक्तयः । सूर्यवंशः सोमवंशोऽवतारकथनं हरिः । रामावयं हरिवंशो भारताख्यानकथनतः । व्यासुर्वेदे निदानं प्राक्चिकित्सा इत्यजागुणाः । रोगज्ञं कथञ्च विष्णोर्गोहृष्टस्यैवरो मनुः । प्रश्नचूडामणिकान्ते हयानुर्वेदकीर्तनम् । ज्योषधीनामकथनं ततोव्याकरणोहनम् । छन्दःशास्त्रं सदाचारस्ततः ज्ञानविधिः स्मृतः । तर्पणं वैश्वदेवञ्च सन्ध्यापार्वण्यकर्म च । नित्यत्राहं सपिण्डाख्यं धर्मसारोऽथ निष्कृतिः । प्रतिसंक्रम उक्तोऽस्मादुपगधर्माः कृतेः फलम् । योगशास्त्रं विष्णुभक्तिसंमिश्रतिफलं हरिः । माहात्म्यं वैष्णवश्चाथ नारसिंहस्तोत्रम् । ज्ञानान्तं गुह्याटकं स्तोत्रं विष्णुर्चनार्चयम् । वेदान्तशास्त्रविज्ञानं ब्रह्मज्ञानात्मकं तथा । गीतासारः फलोत्कीर्तिः पूर्वखण्डोऽयकीरितः” । उत्तरखण्डे प्रेतकल्पे । “अथास्यैवोत्तरे खण्डे प्रेतकल्पः पुरोदितः । यत्र तात्पर्यं च संप्रष्टो भगवानाह वाडव ! । धर्मप्रकटनं पूर्वयोनीनां गतिकारणम् । दानादिकं फलञ्चापि प्रोक्तमनौर्वेदिकम् । यमलोकस्य मार्गस्य वर्णनञ्च ततः परम् । षोडशग्राहफलकं दत्तानाञ्चालं वर्णितम् ।

निष्कृतिर्व्यवसायस्य धर्मराजस्य वैभवम् । प्रेतपीडाविनिर्हृषः प्रेतचिह्ननिरूपणम् । प्रेतानां चरिताख्यानं कारणम् प्रेततां प्रति । प्रेतकल्पविचारश्च सपिण्डो कारणोक्तयः । प्रेतत्वमोक्षपाख्यानं दानानि च विमुक्तये । आवश्यकत्वं दानं प्रेतमौख्यकरं हितम् । शारीरकविनिर्हृषो यमलोकस्य वर्णनम् । प्रेतत्वोद्धारकथनं कर्मकर्तृविनिर्णयः । मृत्योः पूर्वक्रियाख्यानं पश्चात् कर्मनिरूपणम् । मध्यं षोडशकं शास्त्रं स्वर्गप्राप्तिक्रियोहनम् । स्मृतकस्याथ सङ्ग्रहं नारायणवलिक्रिया । द्योत्सर्गस्य माहात्म्यं निषिद्धपरिवर्जनम् । अपमृत्युक्रियोक्तिश्च विपाकः कर्मणां नृणाम् । कृत्या कल्पविचारश्च विष्णुध्यानं विमुक्तये । स्वर्गतौ विहित्ताख्यानम् स्वर्गसौख्यनिरूपणम् । भूर्लोकवर्णनञ्चैव सप्तधा लोकवर्णनम् । पञ्चोक्तलोककथनं ब्रह्माण्डस्थितिकीर्तनम् । ब्रह्माण्डः नेकचरितं ब्रह्मजीवननिरूपणम् । आत्यन्तिकलयाख्यानं फलस्तुतिनिरूपणम् । इत्ये तद्गुणारुहं नाम पुनश्च भुक्तिमुक्तिदम् । तत्फलश्रुतिः । “कीर्तितं पापघनं पठतां शृण्वतां नृणाम् । लिखितैतत्पुराणान्तु विषुवे यः प्रयच्छति । सौवर्णहंसयुग्माढ्यं विप्राय च दिवं व्रजेत्” ।

गरुडमन्त्र ३० इतः । “सर्वर्तको नेत्रयुतः पार्श्वसारोऽग्निमुन्दरी । (क्षिप्यो स्नाहा) । गरुडो महुराख्यातो विपद्भयविनाशनः । अरु गरुडमात्मानं मन्त्रमेनं जपेन्नरः । विषमालोचनेनैव हन्यान्नागभयं कुतः” तन्त्रसारे निबन्धोक्ते विषहारके मन्त्रभेदे ।

गरुडमुद्रा स्त्री “हस्तौ तु विमुक्तौ कृत्वा पथयित्वा कनिष्ठके । मिथस्तर्जनिके हृष्टे ह्रितायङ्गुलौ तथा । मध्यमानामिकापे तु द्वौ पञ्चाविव चालयेत् । एषा गरुडमुद्रा स्याद्विष्णोः सन्तोषवर्धिनी” तन्त्रसारोक्ते विष्णुपूजाङ्गे मुद्राभेदे ।

गरुडस्तुत न० “गरुडस्तं नजौ भजतगा यदा स्युस्तदा” छन्दोः उक्तलक्षणे षोडशाक्षरपादके छन्दोभेदे इतः । गरुडस्य २२ने च “अमरमयूरमानससुदे गरुडस्तं सुरारिभुजगेन्द्रघन्तासने” छन्दोमः ।

गरुडवेगः स्त्री गरुडस्य वेग इव वेगो गमने यस्य । श्रीमोत्पद्यमानस्तताभेदे । “वीरधयो वाराही ज्योतिश्रुती च गरुडवेगा” इ० वं० ५४ अ० ।

गरुडव्यूह ३० गरुड इवाकृत्वा व्यूहः । सैन्यनिवेशन-